

# СЪДЪРЖАНИЕ

## Въведение / 9

### **Първа глава: В иносказателния свят на пословиците и поговорките / 11**

1. Жанрова специфика на пословиците и поговорките / 11
2. Класификации на пословиците и поговорките / 18
3. Иносказателността на пословиците и поговорките / 21
4. Пословиците и поговорките в детската градина / 25

### **Втора глава: Детето - от личния за него смисъл към приетото в обществото значение / 37**

1. Психолого-педагогически предпоставки за възприемане и осмисляне на иносказателността / 37
  - 1.1. Усещания и възприятия / 37
  - 1.2. Представи и памет / 39
  - 1.3. Мислене и реч / 43
  - 1.4. Въображение / 54
  - 1.5. Внимание, емоции и чувства, воля / 57
2. Ситуационността на личния детски опит като база за осмисляне на иносказателността / 60
3. Същност на уменията за интерпретиране на иносказателността на пословици и поговорки / 66
4. Критерии и показатели за изследване на уменията за интерпретиране на иносказателността на пословици и поговорки / 71
5. Самобитността на детските интерпретации на иносказателността като значим допълнителен критерий / 77

### **Трета глава: Педагогическо взаимодействие за изграждане на умения за интерпретиране на иносказателността на пословици и поговорки у деца в предучилищна възраст / 83**

1. Основни положения при интегриране на детския опит по посока интерпретиране на иносказателността / 84
2. Специфика на подбора на пословици и поговорки / 89
  - 2.1. Класификация на пословиците и поговорките с оглед на тяхното използване в педагогическото взаимодействие / 89
  - 2.2. Изисквания към лексиката и стилистиката на пословиците и поговорките / 92
  - 2.3. Извеждане на вътрежанровите разлики между пословиците и поговорките с цел оптимизиране на тяхното използване при деца в предучилищна възраст / 95

3. Технология на педагогическото взаимодействие за изграждане на умения за интерпретиране на иносказателността на пословици и поговорки у деца в предучилищна възраст / 98
  - 3.1. От житейски към педагогически ситуации / 99
  - 3.2. Битовите народни приказки и приказките за животни в помощ на осмислянето на пословиците и поговорките / 103
  - 3.3. Специфика на картинния материал при илюстриране на иносказателността / 108
  - 3.4. Как да използваме детските самобитни интерпретации / 112
  - 3.5. Структура на педагогическа ситуация, целяща осмисляне на иносказателността на пословици и поговорки / 116
  - 3.6. Набор от подходящи пословици и поговорки за деца в предучилищна възраст / 118

#### **Четвърта глава: Диагностика на уменията за интерпретиране на иносказателността на пословици и поговорки / 121**

1. Методика на изследване / 121
2. Скала за диагностициране на уменията за интерпретиране на иносказателността на пословици и поговорки / 125
3. Как да оценяваме детските обяснения по Скалата / 127
4. Представяне и анализ на резултати от психолого-педагогическо изследване / 135
  - 4.1. Цел, хипотези, организация и методика / 135
  - 4.2. Доказване на закономерната последователност в развитието на изследваните умения / 141
  - 4.3. Диагностициране на връзката с абстрактното мислене и с уменията за сравнение / 149
  - 4.4. Анализ на разликите в трудността при интерпретацията на различните пословици и поговорки / 152
  - 4.5. Опит за количествен анализ на самобитните детски интерпретации на иносказателността / 156
  - 4.6. Анализ на процеса на изграждане на уменията за интерпретиране на иносказателността на пословици и поговорки / 159

#### **Заключение / 162**

**Приложение А:** Карта за регистриране на детските обяснения на пословици и поговорки / 169

**Приложение В:** Разширена карта за регистриране на детските обяснения на пословици и поговорки / 171

**Приложение С:** Skills for interpreting the allegorical meaning of sayings and proverbs in children aged 5-7 years (*summary in English*) / 175

#### **Библиография / 188**